

պատիւը. նա միայն մեր ազգային յիշատակարանաց մէջ հոյակապ մակդիրովը գոհ կը լինի, տեղի տալով Քըռըմ թաթարահնչիւն անուան: Այս յիշած անուանափոխութեան խնդիրս, ըստ իմ կարծեաց, յոյժ հաւանական և ամենարնական է. նմանօրինակ փոփոխութիւնք տեղերու անուանց, կամ սրտամերձ և հաճոյական բացատրութիւնք, քաղաքակիրթ ազգաց մէջ ևս կը գտնեմք, ինչպէս mon plaisir, mon souvenir (իմ հաճոյք, կամ յուշք), Новый свѣтъ (նոր աշխարհք): Տակաւ Քըռըմ՝ Օրան-թիմուրի մայրաքաղաքին անունը նորա իշխանութեան կամ բաժնին վերայ տարածուած է, յետոյ և ևս ընդարձակուելով, բովանդակ տարիական թերակղզւոյն յատուկ անունը եղած է Քըռըմ. և որպէս զի մասը բոլորէն զանազանուի, Օրանի մայրաքաղաքին վերայ կակի (հին) ածականը աւելցուցած են: Սակայն զրիմեցի թաթարք ցայսօր առանց կակի ածականին կը գործածեն Քըռըմ անունը Սուրդաթի տեղ, և Բազար անունը կու տան Խարասուի, և չեն կոչել ըստ Ռուսաց սովորութեան Խարասու-Բազար:

Մեզ այնպէս կ'երևի, որ վերը գրուցածներս բաւական համոզիչ մեկնութիւնք են Քըռըմ անուան: Թէպէտև մեր նպատակէն դուրս էր ճոխանալը մի թաթար անուան վերայ, քանզի այդոր մէջ չկայ մի հայացի հայեցակէտ, նա մանաւանդ թաթար իշխանցողին կամքը նսեմացուցել է Ս. Խաչ հայկական շքեղ անունը՝ այլ որովհետև մեզ մի պատմական ստուգութիւն երեցաւ այս տուած մեկնութիւննիս, և որովհետև ազգիս երկրորդ հայրենիք եղել են այս տեղուանք յընթացս շատ դարերու, այն պատճառաւ մեզ իբր ստուգութիւն երեցածը կարևոր հա-